FACULTAT DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

GRAU DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

TREBALL DE FI DE GRAU
Curs 2025-2026

Adaptació de topònims i antropònims coreans: guia de pronunciació del coreà adaptada a la fonètica catalana per a l'ésAdir

Magalí Trelis Badia
1641033

TUTORA
MIHWA JO JEONG

Barcelona, 31 de maig de 2026

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Dades del TFG

Títol

Adaptació de topònims i antropònims coreans: guia de pronunciació del coreà adaptada a la fonètica catalana per a l'ésAdir

Adaptación de topónimos y antropónimos coreanos: guía de pronunciación del coreano adaptada a la fonética catalana para ésAdir

Korean toponyms and anthroponyms adaptation: Korean pronunciation guide adapted to Catalan phonetics for ésAdir

Autora: Magalí Trelis Badia
Tutora: Mihwa Jo Jeong
Centre: Universitat Autònoma de Barcelona
Estudis: Grau de Traducció i Interpretació
Curs acadèmic: 2025/2026

Paraules clau

Català, coreà, fonètica, romanització, escriptura *hangul*, topònims, antropònims, guia de pronunciació, adaptació fonètica

Catalán, coreano, fonética, romanización, escriptura *hangul*, topónimos, antropónimos, guia de pronunciación, adaptación fonética

Catalan, Korean, phonetics, romanization, *hangul* writing, toponyms, anthroponyms, pronunciation guide, phonetic adaptation

Resum del TFG

El coreà té diversos sistemes de romanització, però cap que s'adapti a la fonètica catalana. En aquest treball s'explicarà com es va crear l'alfabet coreà, el *hangul*, es presentaran els tres sistemes de romanització del coreà que s'usen actualment i s'exposaran els problemes de pronunciació que se'n deriven per als catalanoparlants. També es farà un estudi comparatiu de les fonètiques del català i del coreà per desenvolupar equivalents fonètics i gràfics entre els dos idiomes. Amb aquests equivalents fonètics es farà una adaptació dels noms propis coreans, topònims i antropònims, per tal de facilitar-ne la pronúncia per als parlants de català. Addicionalment, es crearà un prototip de guia de pronunciació basada en les guies de pronunciació que es poden trobar en el llibre d'estil ésAdir.

El coreano tiene varios sistemas de romanización, pero ninguno que se adapte a la fonética catalana. En este trabajo se explicará cómo se creó el alfabeto coreano, el *hangul*, se presentarán los tres sistemas de romanización del coreano que se usan actualmente y se expondrán los problemas de pronunciación que se derivan de estos sistemas de romanización para los catalanoparlantes. También se hará un estudio comparativo de las fonéticas del catalán y del coreano para desarrollar equivalentes fonéticos y gráficos entre los dos idiomas. Con estos equivalentes fonéticos se hará una adaptación de los nombres propios coreanos, topónimos y antropónimos, para facilitar la pronunciación para los hablantes de catalán. Adicionalmente, se creará un prototipo de guía de pronunciación basada en las guías de pronunciación que se pueden encontrar en el libro de estilo ésAdir.

There are several Romanization systems for Korean, but none of them are compatible with Catalan phonetics. This project explains how the Korean alphabet, the hangul, was created, presents the three Korean Romanization systems that are currently used and exposes the pronunciation problems that are derived from this Romanization systems for Catalan speakers. There will also be a comparative study of both Catalan phonetics and Korean phonetics to attempt to develop phonetic and graphic equivalents between the two languages. These phonetic equivalents will be used to adapt Korean proper names, toponyms and anthroponyms, to facilitate their pronunciation for Catalan speakers. Additionally, we will create a pronunciation guide prototype based on the pronunciation guides that can be found in the ésAdir style book.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ 1

1.1. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS 2

2. CONTEXT PREVI 3

2.1. L'ALFABET COREÀ 3

2.2. SISTEMES DE ROMANITZACIÓ DEL COREÀ 9

2.2.1. Romanització McCune-Reischauer 9

2.2.2. Romanització Yale 10

2.2.3. Romanització revisada del coreà 10

2.3. PROBLEMES DE PRONUNCIACIÓ PER CATALANOPARLANTS 12

3. COMPARACIÓ FONÈTICA 13

3.1. FONÈTICA CATALANA 13

3.1.1. Vocalisme 13

3.1.2. Consonantisme 14

3.1.3. Relació so-grafia 16

3.2. FONÈTICA COREANA 17

3.2.1. Vocalisme 17

3.2.2. Consonantisme 18

3.2.3. Relació so-grafia 20

4. METODOLOGIA 22

4.1. EQUIVALENTS FONÈTICS DEL CATALÀ I EL COREÀ 24

4.1.1. Vocals 24

4.1.2. Diftongs 25

4.1.3. Consonants 27

4.1.4. Taula Resum d'equivalències 31

4.2. PROPOSTES DE PRONUNCIACIÓ ADAPTADA 34

4.2.1. Selecció de topònims 34

4.2.2. Selecció d'antropònims 37

4.3. PROTOTIP DE GUIA DE PRONUNCIACIÓ DEL COREÀ DE L'ésAdir 39

5. CONCLUSIONS 41

6. BIBLIOGRAFIA 43

6.1. FONTS CITADES 43

6.2. ALTRES FONTS CONSULTADES 44

7. ANNEX: COMPARACIÓ DELS SISTEMES DE ROMANITZACIÓ 46

1. INTRODUCCIÓ

El llibre d'estil ésAdir que fa servir la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals - 3Cat té diverses guies de pronunciació per ajudar els periodistes a pronunciar paraules i noms propis (topònims i antropònims) en diferents llengües estrangeres, però no tenen gaire informació pel que fa al coreà. Per això, amb aquest treball de fi de grau, volem proposar un prototip de guia de pronunciació del coreà adaptada a la fonètica catalana de topònims i antropònims coreans per al llibre d'estil ésAdir.

El treball constarà de dos blocs principals, el marc teòric i la pràctica. En el marc teòric hi haurà una breu contextualització sobre l'alfabet coreà, explicant la seva creació i la seva evolució al llarg dels anys, i destacant-ne els elements que el fan tan característic. A continuació es presentaran els sistemes de romanització del coreà que s'han fet servir al llarg dels anys fins a l'actualitat i els problemes que sovint els catalanoparlants tenen a l'hora de pronunciar paraules coreanes quan es romanitzen seguint aquests sistemes. Per acabar, es farà un estudi sobre la fonètica catalana i la coreana. Aquest estudi ens servirà posteriorment com a base per poder desenvolupar la part pràctica.

La part pràctica constarà de tres parts diferents. Primer de tot, ens basarem en la informació que hem trobat sobre la fonètica del català i la fonètica del coreà per intentar trobar equivalents fonètics entre els dos idiomes, de tal manera que es reprodueixin els sons coreans de la manera més fidel possible en català. A continuació es farà una selecció de topònims i antropònims rellevants i, a partir dels equivalents fonètics desenvolupats, adaptarem la romanització d'aquests noms propis seleccionats a la fonètica catalana mitjançant transcripcions d'antena. Finalment, amb tota la informació extreta de la part teòrica i de la part pràctica es confeccionarà el prototip de guia de pronunciació per a l'ésAdir.

Per a acabar, presentarem les conclusions extretes arran de la recerca i es proporcionarà una llista de totes les fonts consultades per a l'elaboració del treball, així com un annex en el qual figura la comparació dels tres sistemes de romanització.

1.1. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS

Com molts idiomes que fan servir un sistema d'escriptura diferent de l'alfabet llatí, el coreà té diversos sistemes de romanització per facilitar-ne la lectura a aquells que en desconeixen l'alfabet. Fa més de sis anys que estudio coreà i encara avui en dia em costa molt llegir i pronunciar correctament el coreà romanitzat. Això passa perquè els sistemes de romanització que s'utilitzen actualment per romanitzar el coreà estan basats en la fonètica anglesa i no són gens intuïtius per als catalanoparlants. Un dels àmbits on sovint veiem que la romanització del coreà afecta més els catalanoparlants són els mitjans de comunicació audiovisuals. Quan es parla d'algun tema relacionat amb Corea del Sud o Corea del Nord sovint els presentadors o periodistes pronuncien de manera incorrecta els noms propis coreans, siguin topònims o antropònims, perquè els llegeixen com si estiguessin escrits en català.

Arran d'això, em va semblar molt interessant investigar els diferents sistemes de romanització del coreà que s'han creat al llarg dels anys per intentar trobar si s'havia creat un sistema que s'adaptés més a la fonètica catalana. Quan vaig veure que no n'hi havia cap, em vaig plantejar si comparant la fonètica del català i la del coreà seria possible crear una romanització específica per catalanoparlants o una guia de pronunciació adaptada al català que faciliti la pronunciació dels noms propis coreans.

2. CONTEXT PREVI

2.1. L'ALFABET COREÀ

Per entendre la creació de l'alfabet coreà, el hangul (한글), primer hauríem de conèixer el context històric del país. El 108 aC, amb la conquesta del regne de Gojoseon (고조선) per part de la dinastia Han es van establir quatre comandàncies a la part nord de la península coreana i es va institucionalitzar el xinès. Els caràcters xinesos van ser introduïts per escriure xinès clàssic, o *hanmun* (한문), i van ser el mètode d'escriptura utilitzat pels nobles i el govern durant segles. Durant el període dels Tres Regnes de Corea (삼국시대 57 aC - 668 dC), els erudits coreans van adaptar els caràcters xinesos per escriure coreà, els anomenats *hanja* (한자) i van desenvolupar diferents sistemes d'escriptura fent servir els hanja, com l'*idu* (이두), el *hyangchal* (향찰) i el *gugyeol* (구결).

El xinès no es va convertir mai en la llengua parlada al territori, només es feia servir com a llengua escrita, però el coreà i el xinès són idiomes fonamentalment molt diferents i sense cap mena de relació. En aquell moment el xinès clàssic i el coreà mitjà no tenien ni la mateixa sintaxi, per això els hanja no podien representar adequadament el coreà. Els hanja es feien servir en registres oficials i literatura, mentre que sistemes d'escriptura com l'*idu* es feien servir per a l'administració i el comerç. Pel que fa a la població, era tan difícil escriure amb hanja que només la gent de classe alta era capaç de llegir-los i escriure'ls, mentre que la resta de la població era pràcticament analfabeta.

Però tot va canviar el segle xv, quan Sejong el Gran (1397 - 1450), amb l'ajuda del Saló dels Notables (집현전) va crear l'alfabet hangul, en aquell moment conegut com a *onmun* ("escriptura vernacla" 언문), publicat el 9 d'octubre de l'any 1446 a través d'un text anomenat "Els sons apropiats per a l'Educació de les Persones" ("Hunminjeongeum" 훈민정음) per tal d'alfabetitzar la població. A la primera pàgina del "Hunminjeongeum" trobem el famós pròleg escrit pel rei Sejong el Gran que diu el següent:

"*Els sons de l'idioma de la nació són diferents d'aquells de la Xina, i no són mútuament compatibles amb els seus caràcters. Per tant, sovint es dona el cas que els plebeus no escolaritzats tenen alguna cosa a dir, però no són capaços d'expressar els seus sentiments. Afligit per això, he creat vint-i-vuit caràcters nous. Desitjo que tothom els aprengui fàcilment, i els faci servir a la seva conveniència en la vida quotidiana.*"

Juntament amb el "*Hunminjeongeum*" també es va publicar un comentari anomenat "*Hunminjeongeum, explicació i exemples*" (훈민정음 해례) compilat per joves erudits nomenats pel rei, on s'explicava el disseny de les lletres, com combinar-les i exemples d'ús.

Fig 1. Pàgines del "*Hunminjeongeum, explicació i exemples*". Font: Korean Heritage Service.com

Tal com expliquen Ki-Moon Lee i S. Robert Ramsey (2011) a diferència del xinès, l'*onmun* era un sistema d'escriptura fonètic que constava de vint-i-vuit lletres, disset consonants i onze vocals. Les consonants van ser dissenyades per representar la posició dels òrgans articulatoris utilitzats quan es pronuncien. De tal manera que la forma de la lletra pogués servir com a guia per poder aprendre pronunciar bé el so corresponent, facilitant-ne l'aprenentatge.

Les primeres lletres que el rei Sejong va crear van ser les cinc consonants "bàsiques", que es consideraven els sons més "febles" que es podien pronunciar en cada posició de la boca:

El so velar ㄱ [k]	Representa el contorn de la part posterior de la llengua en contacte o constricció amb el vel del paladar.
El so alveolar ㄴ [n]	Representa el contorn de la llengua tocant amb la punta la part frontal del paladar.
El so dental ㅅ [s]	Representa el contorn de la llengua tocant les dents de dalt.
El so bilabial ㅁ [m]	Representa el contorn de la boca.
El so glotal ㅇ [ø]	Representa el contorn de la gola.

Fig 2. Representació gràfica de les posicions de la llengua. Font: koreanculture.org

A aquestes consonants "bàsiques" se'ls hi afegien línies per marcar sons més "forts", com més línies s'hi afegien més "fort" era el so:

De ㄱ [k] → ㅋ [kh]

De ㄴ [n] → ㄷ [t] i de ㄷ → ㅌ [th].

De ㅁ [m] → ㅂ [p] i de ㅂ → ㅍ [ph].

De ㅅ [s] → ㅈ [c] i de ㅈ → ㅊ [ch].

De ㅇ [Ø] → ㆆ [q] i de ㆆ → ㅎ [h].

Addicionalment, hi havia tres consonants més que no seguien aquest patró, ㄹ [l], ㅿ [z] i ㆁ [ŋ]. A mitjan segle xv, ㆁ [ŋ] es feia servir bastant, però, com que es confonia amb ㅇ [Ø], amb el temps va anar desapareixent i ㅇ [Ø] s'utilitzava per representar els dos sons, variant segons la seva posició.

Pel que fa a les vocals, es van crear seguint la filosofia del neoconfucianisme. Van començar amb tres lletres bàsiques, que representaven els tres grans poders de l'univers: el Cel, la Terra i la Humanitat:

ㆍ [ʌ] la seva forma rodona representa el Cel. Indica que la llengua va enrere.

ㅡ [ɨ] la seva forma plana representa la Terra. Indica que la llengua va una mica enrere.

ㅣ [i] la seva forma recta representa la Humanitat. Indica que la llengua no va enrere.

La resta de vocals es van crear combinant les tres vocals bàsiques: ㅗ [o], ㅏ [a], ㅜ [u], ㅓ [ə], ㅛ [yo], ㅑ [ya], ㅠ [yu], ㅕ [yə].

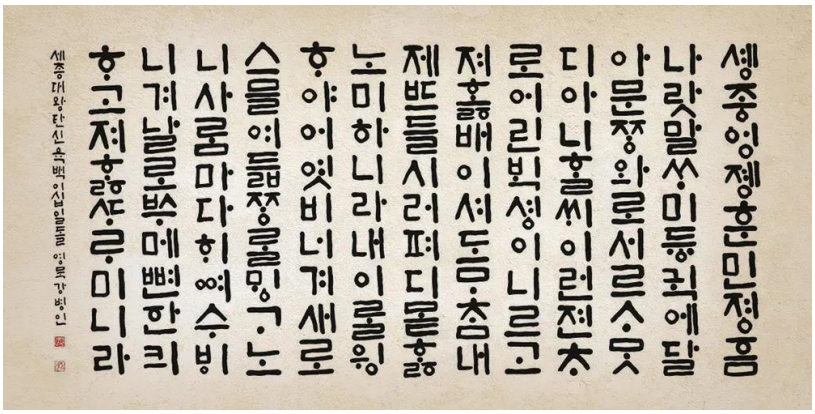

Fig 3. Pròleg del "*Hunminjeongeum*" escrit en hangul antic. Font: uxdesign.cc

Un altre element característic del hangul és que, en lloc d'ajuntar lletres de forma linear per crear paraules, les paraules s'escriuen en síl·labes, o blocs sil·làbics, on les lletres s'apilen. Cada síl·laba ha de contenir com a mínim una consonant inicial (en blau a la Fig 5) i una vocal central (en groc a la Fig 5), addicionalment també pot portar una o dues consonants finals (en vermell a la Fig 5).

Per exemple la paraula hangul no s'escriuria com ㅎㅏㄴㄱㅡㄹ, sinó que les lletres s'apilen per crear els blocs sil·làbics: 한글, en aquest cas 한 (han) significa "coreà" i 글 (gul) significa "escriptura" i quan es combinen les dues síl·labes es crea la paraula "alfabet coreà".

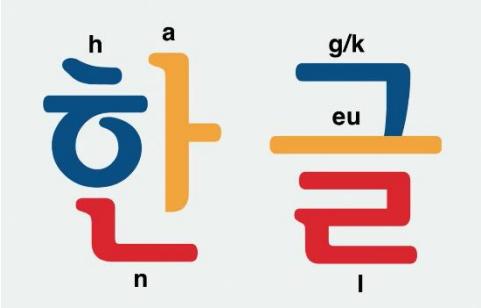

Fig 4. Blocs sil·làbics. Font: Letterform Lecture "Lars Lum: Survey of Korean Calligraphy, Typography, and Print".

A mitjan segle XIX, a Corea es feien servir quatre sistemes d'escriptura diferents. El *hanmun* (한문, xinès clàssic) era utilitzat per l'elit per escriure textos formals perquè es considerava el més prestigiós. L'*onmun*, el que coneixem avui com a hangul, no es considerava un sistema d'escriptura de prestigi, per tant, no estava gaire estandarditzat. En àmbits com l'administració i el comerç, la gent feia servir o l'*idu* i l'*onhanmun*, una barreja de caràcters xinesos i hangul. Amb el Tractat de Kanghwa (1876) el Japó va obligar Corea a obrir el seu comerç i això va fer que a Corea nasqués un període de reforma política i modernització. Un dels seus primers objectius va ser estandarditzar la llengua perquè pensaven que una nació moderna necessitava una llengua estàndard, per això es va crear el moviment *Onmun ilchi* ("unificació de la llengua parlada i escrita"). Segons aquest moviment el

hanmun i l'*idu* no eren apropiats per una societat moderna oberta a Occident, però no es podien posar d'acord sobre quin sistema adaptar com a oficial si l'*onmun* o l'*onhanmun*. A mitjan segle XX, l'*onhanmun* es va convertir en el sistema d'escriptura formal, substituint així el xinès clàssic. A partir del 1945, el hangul cada vegada era més popular, s'utilitzava en la literatura, en alguns diaris, en propaganda, però no va ser fins a la dècada dels noranta que totes les publicacions es van començar a escriure només en hangul. (Ki-Moon Lee i S. Robert Ramsey, 2011)

D'altra banda, el govern volia crear una ortografia estàndard, perquè el hangul tenia moltes varietats diferents segons la zona. El primer intent de reforma lingüística va ser el 1907 quan, gràcies a una proposta escrita pel lingüista Ju Si-gyeong el 1905, l'Institut Nacional de la Llengua Coreana (국문 연구소) va començar a desenvolupar el projecte amb Ju Si-gyeong. Les seves obres més rellevants van ser "*La gramàtica coreana*" (국어문법), publicada el 1910; i "*Sons de la llengua*" (말의 소리) publicada el 1914. També se l'acredita com al creador del nom *hangul* per l'alfabet coreà el 1912. El 1933 la Societat de la llengua coreana (조선어 학회), fundada per Ju Si-gyeong el 1908, va publicar "*Pla per la unificació de l'ortografia del hangul*" (한글 맞춤법 통일안) basant-se en les idees i principis del seu fundador. Es va fer servir com a estàndard ortogràfic fins que el 1988 el Ministeri d'Educació de Corea del Sud va publicar un document oficial anomenat "*Ortografia coreana*" (한글 맞춤법) que encara avui dia s'utilitza com a estàndard d'escriptura del coreà.

Actualment, l'alfabet coreà consta de quaranta lletres o *jamo* (자모): vint-i-una vocals i dinou consonants.

Vocals simples

LLETRA	ROMANITZACIÓ
ㅏ	a
ㅑ	ya
ㅓ	eo
ㅕ	yeo
ㅗ	o
ㅛ	yo
ㅜ	u
ㅠ	yu
ㅡ	eu

Vocals compostes

LLETRA	ROMANITZACIÓ
ㅐ	ae
ㅒ	yae
ㅔ	e
ㅖ	ye
ㅘ	wa
ㅙ	wae
ㅚ	oe
ㅝ	wo
ㅞ	we

ㅣ	i	ㅟ	wi
		ㅢ	eui

Consonants simples

LLETRA	ROMANITZACIÓ
ㄱ	g/k
ㄴ	n
ㄷ	d/t
ㄹ	r/l
ㅁ	m
ㅂ	b/p
ㅅ	s/t
ㅇ	muda/ng
ㅈ	j/t
ㅊ	ch
ㅋ	k
ㅌ	t
ㅍ	p
ㅎ	h/t

Consonants dobles

LLETRA	ROMANITZACIÓ
ㄲ	kk
ㄸ	tt
ㅃ	pp
ㅆ	ss
ㅉ	jj

Hi ha lletres com ㅿ [z], ㆁ [ŋ] i ㆍ [ʌ] que amb el temps van anar desapareixent, o bé perquè els sons es van perdre, o bé perquè van ser substituïdes per altres. La manera d'escriure les lletres també va canviar, les vocals van passar de ser dibuixades amb un punt acompanyant una de les vocals "bàsiques" (ㆍㅣ), a ser dibuixades amb una ratlla curta (ㅓ). També va canviar la direcció de l'escriptura, antigament el coreà s'escrivia de dreta a esquerra i vertical (una síl·laba sota l'altra), ara s'escriu d'esquerra a dreta i horitzontal.

2.2. SISTEMES DE ROMANITZACIÓ DEL COREÀ

Romanitzar significa fer servir l'alfabet llatí per transcriure un idioma que fa sevir un sistema d'escriptura diferent. Pel que fa al coreà, el primer sistema de romanització va ser inventat el 1832 per Philipp Franz von Siebold, un doctor i etnòleg alemany que exercia com a assessor del govern del Japó. Durant la segona meitat del segle xix es van desenvolupar altres sistemes, però els que van ser més influents van ser el sistema Siebold (1832), el sistema Dallet (1874) i el sistema Ross (1877); característiques d'aquests sistemes es poden trobar encara avui en dia en sistemes que s'usen actualment. Però l'evolució de la romanització del coreà no va acabar aquí, al llarg dels anys s'han continuat creant nous sistemes i sempre hi ha hagut debat sobre quin de tots era el més apte per esdevenir l'estàndard. Actualment, es fan servir tres sistemes de romanització: la romanització McCune-Reischauer, la romanització Yale i la romanització revisada del coreà. Tots tres sistemes tenen característiques específiques que justifiquen el seu ús en diferents àmbits. (Fouser, 1999)

2.2.1. Romanització McCune-Reischauer

El sistema de romanització McCune-Reischauer vas ser creat el 1939 per George M. McCune i Edwin O. Reischauer. Tal com explicaven a l'article "*The Romanization of the Korean Language Based on Its Phonetic Structure*" (1939), la seva romanització és fonètica, és a dir, no pretenien transcriure l'alfabet coreà lletra per lletra sinó que volien crear una guia de la pronunciació estàndard del coreà modern tant per aquells angloparlants que desconeixen l'idioma com per aquells que el coneixen.

Per aconseguir-ho van optar per representar la pronunciació al context, és a dir que feien servir diferents lletres de l'alfabet llatí per representar una mateixa lletra de l'alfabet coreà segons la seva pronunciació en context. Per exemple, "기쁘다 (feliç)" es transcriuria com a "*kippuda*", en canvi, "사과 (poma)" seria "*sagwa*"; la mateixa lletra "ㄱ" es pot transcriure per "k" o per "g" segons la seva posició. També volien crear un sistema simple, però fidel a la fonètica coreana, per això van decidir no fer servir símbols fonètics i van intentar reduir al mínim possible les marques diacrítiques, tot i que algunes van ser inevitables. Com en el cas de la vocal "ㅓ", que sona com una o curta, per indicar-ho van fer servir un anticircumflex (ˇ), de tal manera que "영 어 (llengua anglesa)" es transcriuria com a "*yŏngŏ*".

Entre el 1984 i el 2000, el sistema de romanització McCune-Reischauer era el sistema de romanització oficial a Cora del Sud, però les marques diacrítiques generaven molta oposició perquè en dificultaven l'ús. Encara que ja no s'utilitza a Corea del Sud, es continua fent servir a escala internacional per investigadors angloparlants, i s'ha convertit en el sistema *de facto* de romanització,

adoptat per biblioteques, revistes i altres publicacions acadèmiques i governamentals. (Cho i Whitman, 2019)

2.2.2. Romanització Yale

El sistema de romanització Yale va ser ideat uns deu anys després de la creació del sistema McCune-Reischauer per Samuel Elmo Martin i els seus col·laboradors de la Universitat Yale. A diferència de l'antic sistema, el sistema Yale segueix un criteri morfofonològic a l'hora de transcriure el coreà, cada morfema té una forma fonètica. És a dir que cada lletra de l'alfabet coreà correspon a una lletra de l'alfabet llatí i cada síl·laba romanitzada correspon al bloc sil·làbic del coreà independentment del context.

Atès el seu enfocament morfofonològic el resultat varia considerablement de la pronunciació correcta, però, en canvi, conserva tota la informació morfològica rellevant de les paraules i és més fidel a l'ortografia coreana. Agafem com a exemple "닭 (pollastre)", seguint el sistema de romanització McCune-Reischauer es transcriuria com a "*tak*" per tal d'emular al màxim la pronunciació correcta; però amb la romanització Yale es transcriuria com a "*talk*", respectant l'ortografia de la paraula sense tenir en compte com afectarà la pronunciació. Un altre element que el diferencia del sistema McCune-Reischauer és que no fa servir marques diacrítiques. (Sohn, 1999)

El sistema de romanització Yale no va tenir gaire èxit a escala internacional perquè visualment era poc atractiu i no mostrava la manera correcta de pronunciar les paraules als lectors; pel que fa a Corea del Sud tampoc els acabava de convèncer perquè atribuïa lletres llatines a lletres de l'alfabet coreà de forma arbitrària. Tot i això, encara avui dia es considera l'estàndard per a molts lingüistes i se sol trobar en diccionaris, gramàtiques i articles acadèmics sobre lingüística. (Fouser, 1999)

2.2.3. Romanització revisada del coreà

El sistema de romanització oficial que s'utilitza actualment a Corea del Sud és la romanització revisada del coreà. Aquest sistema va ser dissenyat pel govern el 1948, i es va anar modernitzant al llarg dels anys, es va revisar el 1959, el 1984 i el 2000. Després d'aquesta última revisió, l'any 2000 el Ministeri de Cultura i Turisme de Corea del Sud el va establir com el sistema de romanització oficial i ho continua sent encara avui dia.

La romanització revisada del coreà segueix dues normes bàsiques: la romanització s'ha de basar en la pronunciació estàndard del coreà i s'ha d'evitar en tot el possible fer servir símbols que no siguin lletres de l'alfabet llatí. Tal com veiem amb la romanització McCune-Reischauer, tots dos sistemes

prioritzen representar la pronunciació correcta segons el context. Per exemple, si féssim una transcripció literal de la paraula "신라 (nom d'un antic regne de Corea)" lletra per lletra quedaria com "*Sinla*", però la pronunciació correcta és "*Silla*", per tant, segons la romanització revisada del coreà s'hauria de transcriure com a "*Silla*". Un element que despertava molta oposició envers la romanització McCune-Reischauer eren les marques diacrítiques, ja que en dificultaven l'escriptura amb teclats, per això el govern va decidir eliminar-les per complet. Addicionalment, es va començar a fer servir un guionet per indicar els límits ortogràfics de les síl·labes en casos on la pronunciació ambigua pot causar confusió i per indicar els noms d'unitats administratives. Agafem com a exemple "경기도 (província de Gyeonggi)", en aquest cas l'última síl·laba de la paraula "도 (do)" és el nom d'una unitat administrativa i, per tant, se separa amb un guionet: "*Gyeonggi-do*". (*Toponymic Guidelines for Maps and Other Editors For International Use*, 2015)

2.3. PROBLEMES DE PRONUNCIACIÓ PER CATALANOPARLANTS

Tot i que existeixen sistemes de romanització del coreà basats en la fonètica francesa i en l'alemanya (Fouser, 1999), els sistemes més estandarditzats es basen en la fonètica anglesa, específicament la de l'anglès dels Estats Units, i això suposa un problema pels catalanoparlants. El català és un idioma fonètic. En els idiomes fonètics cada grafia correspon quasi directament a un fonema de manera consistent, és a dir que l'idioma s'escriu tal com es pronuncia. Per contra, l'anglès és l'exemple més clar d'un idioma poc fonètic, la pronunciació és poc intuïtiva, si no es coneixen les normes és molt complicat saber com es pronuncia una paraula. Es podria dir que són completament oposats, i sovint resulta impossible pronunciar correctament termes coreans romanitzats perquè els catalanoparlants assumeixen que es pronuncien tal com s'escriuen. Podem veure alguns exemples de romanitzacions que pels catalanoparlants són impossibles de pronunciar correctament a causa de la seva assimilació a la fonètica anglesa:

- 대구 (Daegu): malgrat que la lletra "ㅐ" sona com una "e", però segons la romanització revisada es transcriu com a "ae". Els catalans ho pronunciarien com a [dˈaeɣu] "da-e-gu" en lloc de la forma correcta [téɣu] "tégu".
- 한라산 (Hallasan): quan la lletra "ㄴ" va seguida per la lletra "ㄹ" aquesta segona es duplica i es pronuncia com si la paraula s'escrigués "할라산", aquesta combinació de lletres recorda a la ela geminada del català (l·l), però la romanització revisada ho transcriu com una ela doble (ll). Els catalanoparlants ho pronunciarien com a [haʎasˈan] "hallasan" (com "illa"), en lloc de la forma correcta [hallasˈan] "hal·lasan".

A Corea del Sud fan servir la romanització revisada per transcriure els noms dels llocs, per tant, malgrat que siguin complicats de pronunciar correctament per un catalanoparlant, si es familiaritza una mica amb quin so va associat a cada grafia, pot acabar sabent pronunciar la majoria dels noms. El problema ve amb els noms propis de les persones coreanes perquè no segueixen cap sistema de romanització, veiem un exemple:

- 윤석열 (Yoon Suk-yeol): tot i que "ㅓ(eo)" i "ㅕ(yeo)" s'haurien d'escriure utilitzant les mateixes grafies segons la romanització revisada, quan es tracta de noms propis la vocal "ㅓ" se sol transcriure com a "u" per facilitar la pronunciació pels angloparlants. Però quan els catalanoparlants llegeixen aquest nom el pronunciarien com a [jˈonsukjeɔl] "ion-suc-ieol" en lloc de la forma correcta [jˈunsɔkjɔl] "iun-sòc-iòl".

3. COMPARACIÓ FONÈTICA

3.1. FONÈTICA CATALANA

3.1.1. Vocalisme

Segons la Gramàtica de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC), els sons vocàlics o vocals són sons que es produeixen amb la vibració de les cordes vocals i sense que la sortida de l'aire trobi cap constricció. Són els segments amb el nivell d'obertura màxim, i per això sempre són el nucli de la síl·laba. El català consta de vuit vocals:

- [a]: a
- [e]: e tancada
- [ɛ]: e oberta
- [i]: i
- [o]: o tancada
- [ɔ]: o oberta
- [u]: u
- [ə]: neutra

Les vocals són totes sonores, perquè es produeixen amb la vibració de les cordes vocals; i orals, perquè s'articulen amb el vel del paladar apujat bloquejant el pas de l'aire cap a la cavitat nasal.

Una manera de classificar les vocals és segons el seu timbre vocàlic, que és determinat pel mode d'articulació, és a dir el grau d'elevació de la llengua; i pel lloc d'articulació, és a dir el grau d'avançament de la llengua.

Segons el mode d'articulació	Segons el lloc d'articulació		
	Anterior	Central	Posterior
Alta	i		u
Mitjana tancada	e		o
		ə	
Mitjana oberta		ɛ	ɔ
Baixa		a	

Fig 5. Sistema vocàlic. Font: Institut d'Estudis Catalans. (2022). Les vocals. A Gramàtica de la llengua catalana (2a ed.).

Les vocals també varien segons quina síl·laba es troben, i es classifiquen en vocals tòniques i vocals àtones. Les vocals tòniques, com el nom indica, es troben a la síl·laba tònica i són: [a], [e], [ɛ], [i], [o], [ɔ] i [u]. D'altra banda, les vocals àtones, que es troben a la síl·laba àtona, són: [i], [ə] i [u]. Aquesta reducció és deguda a un fenomen fonètic anomenat "neutralització". En català quan les vocals tòniques [a], [e], [ɛ], [o] i [ɔ] es troben en posició àtona la seva pronunciació canvia. Les vocals [a], [e], [ɛ] sonen com la neutra [ə] i les vocals [o] i [ɔ] sonen com la [u].

3.1.2. Consonantisme

D'acord amb la GIEC, els sons consonàntics o consonants són sons que es produeixen mitjançant una constricció o obstrucció de la sortida de l'aire, sigui pel contacte o per l'aproximació de dos articuladors en algun punt del tracte vocal. Les consonants són segments amb grau d'obertura variable, però sempre inferior a les vocals, per això no són mai nuclis de la síl·laba, sinó marges sil·làbics. A diferència de les vocals, que són totes sonores i orals, les consonants poden ser sordes o sonores depenent de la posició de la glotis; i poden ser orals o nasals depenent de la posició del vel del paladar.

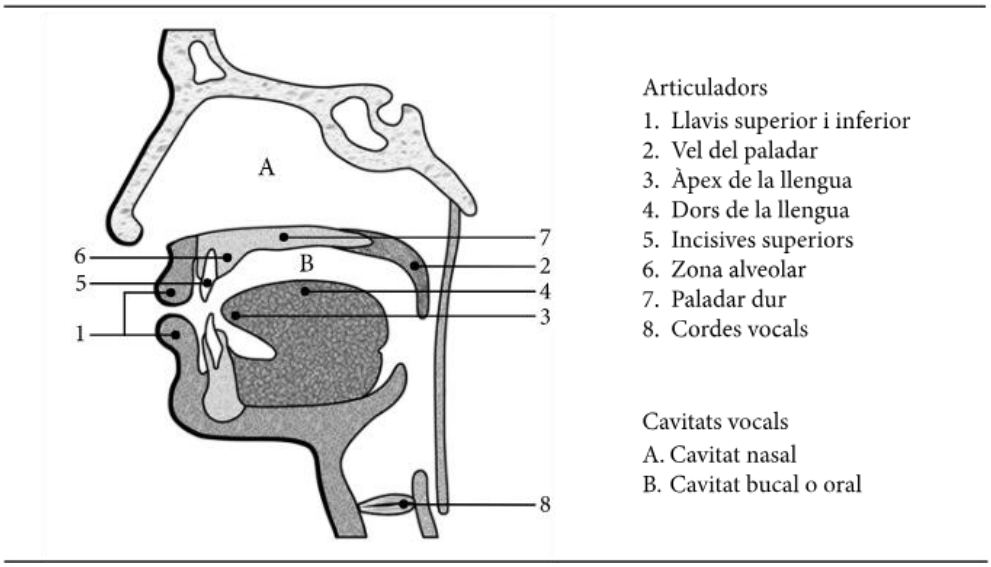

Fig 6. Tracte vocal, cavitats vocals i articuladors. Font: Institut d'Estudis Catalans. (2022). Els segments: les consonants i les vocals. A Gramàtica de la llengua catalana (2a ed.).

Generalment, les consonants es classifiquen segons el mode d'articulació i el lloc d'articulació. En funció del mode d'articulació, les consonants es classifiquen en el grup de les obstruents i en el grup de les sonants. Les consonants obstruents són aquelles en què la sortida d'aire es veu dificultada o s'interromp momentàniament per una constricció notable o tancament dels òrgans articulatoris. Dins

d'aquesta categoria trobem les consonants oclusives, les fricatives i les africades, que poden ser sordes o sonores.

D'altra banda, les consonants sonants són sempre sonores perquè es produeixen sense que la sortida de l'aire trobi cap interrupció o constricció. Es consideren sonants les consonants nasals, laterals, ròtiques vibrants, ròtiques bategants, aproximants i les semivocals. En funció del lloc d'articulació, és a dir la zona de la cavitat bucal on es produeix la constricció, les consonants es classifiquen en bilabials, labiodentals, dentals, alveolars, palatoalveolars, palatals i velars.

En la següent taula es mostra la classificació dels sons consonàntics del català segons el lloc (l'eix horitzontal), mode (l'eix vertical) i la sonoritat (si hi ha dues consonants a la casella, la de l'esquerra és la sorda i la de la dreta és la sonora).

Segons el mode d'articulació		Segons el lloc d'articulació						
		Bilabial	Labio-dental	Dental	Alveolar	Palato-alveolar	Palatal	Velar
Oclusiva		p b		t d	t̪ d̪		c ɟ	k g
Fricativa			f v	θ	s z	ʃ ʒ		x
Africada			p͡f b͡v		t͡s d͡z	t͡ʃ d͡ʒ		
Nasal		m	ɱ	n̪	n	n̠	ɲ	ŋ
Lateral				l̪	l	l̠	ʎ	
Ròtica	*vibrant*				r			
	bategant				ɾ			
Aproximant		β		ð	ɹ		j̟	ɣ
Semivocal							j	w

Fig 7. Sistema consonàntic. Font: Institut d'Estudis Catalans. (2022). Els segments: les consonants i les vocals. A Gramàtica de la llengua catalana (2a ed.).

En les consonants oclusives el pas de l'aire s'interromp completament, són oclusives la [p], [t], [k], [b], [d] i [g]. En les fricatives hi ha una constricció del pas de l'aire, però no s'interromp, són fricatives la [f], [v], [s], [z], [ʃ] i [ʒ]. En les africades hi ha una oclusió seguida d'un moment fricatiu, són africades la [t͡ʃ], [d͡ʒ], [t͡s] i [d͡z].

En les consonants nasals l'aire no pot sortir per la cavitat bucal, però la posició abaixada del vel del paladar permet que l'aire surti per la cavitat nasal, són nasals la [m], [n], [ɲ], [ŋ], [ɱ]. Les laterals són aquelles en què el dors de la llengua fa contacte amb la part central de la zona dental, alveolar o palatal i fa que l'aire surti pels laterals, són laterals la [l] i la [ʎ]. En les consonants ròtiques la punta

de la llengua fa contacte amb la zona alveolar en un moviment ràpid per crear el so; depenent de la durada de la vibració és vibrant [r], dues o més vibracions, o bategant [ɾ], una sola vibració. Les aproximants són les que tenen menys constricció, són aproximants la [β], [ð] i la [ɣ]. També ho són les semivocals [j] i [w], que tenen el mateix mode i lloc d'articulació que les vocals corresponents ([i], [u]), però són més tancades.

En les bilabials [p], [b], [m] i [β], el llavi inferior fa contacte amb el superior. En les labiodentals [f], [v] i [ɱ], les incisives superiors fan contacte amb el llavi inferior. En les dentals [t], [d] i [ð], la punta de la llengua toca les incisives superiors. En les alveolars [s], [z], [n], [t͡ʃ], [t͡s], [l], [r] i [ɾ], la punta de la llengua fa contacte amb la geniva superior, o zona alveolar. En les palatoalveolars [ʃ], [ʒ], [t͡ʃ], [d͡ʒ] i [j], la llengua fa contacte amb les genives i la zona anterior del paladar. En les palatals [ɲ] i [ʎ], el dors de la llengua toca la zona central del paladar. En les velars [k], [g], [ŋ], [w] i [ɣ], el dors de la llengua fa contacte amb la zona posterior del paladar.

3.1.3. Relació so-grafia

GRAFIA	SO	GRAFIA	SO
A	[a] [ə]	N	[n] [ŋ] [m] [ɱ]
B	[b] [p] [β] [Ø]	O	[o] [ɔ] [u]
C	[k] [s] [Ø]	P	[p] [Ø]
D	[d] [t] [ð] [Ø]	Q	[k]
E	[e] [ɛ] [ə]	R	[r] [ɾ] [Ø]
F	[f]	S	[s] [z]
G	[g] [k] [ʒ] [t͡ʃ] [d͡ʒ] [ɣ] [Ø]	T	[t] [ʎ] [Ø]
H	[Ø]	U	[u] [w]
I	[i] [j]	V	[b] [β]
J	[ʒ]	W	[b] [β] [w]
K	[k]	X	[ʃ]
L	[l]	Y	[i]
M	[m] [ɱ]	Z	[z]

3.2. FONÈTICA COREANA

3.2.1. Vocalisme

El coreà consta d'un sistema vocàlic de deu vocals simples i onze diftongs. Les vocals simples no presenten un canvi en els articuladors per produir-les; en canvi, en els diftongs es passa d'una vocal a una altra, per tant, hi ha una modificació en l'articulació. (Shin, 2015) Igual que en català sempre són el nucli de la síl·laba perquè són els segments amb el nivell d'obertura màxim.

	Posició de la llengua		
Mode d'articulació	Anterior	Central	Posterior
Alta	ㅣ [i] ㅟ [y]	ㅡ [ɯ]	ㅜ [u]
Mitjana tancada	ㅖ [e] ㅚ [ø]		ㅗ [o]
Mitjana oberta	ㅐ [ɛ]		ㅓ [ʌ]
Baixa		ㅏ [a]	

Tot i que segons una enquesta duta a terme per l'Institut Nacional de la Llengua Coreana (Hye-Won Choi 2002; Seoncheol Kim 2003) en què s'analitzava la pronúncia de parlants del coreà estàndard i l'anàlisi acústica de les dades extretes (Hwang i Moon 2005; Jang i Shin 2006; Moon 2007) el coreà estàndard té un sistema vocàlic de només set vocals simples, en aquest treball farem servir el sistema vocàlic tradicional de deu perquè, malgrat que siguin quasi imperceptibles, hi ha certes diferències en la pronunciació de certes vocals. (Shin, 2015) A la següent figura podem veure el sistema tradicional de deu vocals simples (a la dreta) i la pronúncia estàndard de set vocals simples (a l'esquerra).

	Real speech			*Traditional ten-vowel system*			
	Front	*Back*		*Front*		*Back*	
	Unrounded	*Unrounded*	*Rounded*	*Unrounded*	*Rounded*	*Unrounded*	*Rounded*
High	i (ㅣ)	ɯ (ㅡ)	u (ㅜ)	i (ㅣ)	y (ㅟ)	ɯ (ㅡ)	u (ㅜ)
Mid	ɛ (ㅔ / ㅐ)	ʌ (ㅓ)	o (ㅗ)	e (ㅔ)	ø (ㅚ)	ʌ (ㅓ)	o (ㅗ)
Low		ɑ (ㅏ)		æ (ㅐ)		ɑ (ㅏ)	

Fig 8. Comparació del sistema vocàlic de set vocals i el tradicional de deu vocals. Font: Shin, J. (2015). Vowels and Consonants. Brown, L i Yeon, J (Eds.), *The Handbook of Korean Linguistics*, (pp. 1-21). Wiley. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781118371008

Com hem mencionat abans hi ha sons que s'han perdut en els parlants del coreà estàndard. Actualment, les noves generacions ja no diferencien entre les vocals ㅖ [e] i ㅐ [ɛ] al parlar i pronuncien les dues iguals; també han desaparegut les vocals simples ㅟ [y] i ㅚ [ø], ara les pronuncien com si fossin diftongs ㅟ [wi] i ㅚ [we]. (Cho i Whitman, 2019)

Els diftongs combinen dues vocals simples i són els següents:

ㅑ [ja]	ㅘ [wa]
ㅒ [jɛ]	ㅙ [wɛ]
ㅖ [je]	ㅞ [we]
ㅛ [jo]	ㅝ [wʌ]
ㅠ [ju]	ㅢ [ɯi]
ㅕ [jʌ]	

3.2.2. Consonantisme

El sistema consonàntic del coreà està format per dinou consonants. Aquestes també se solen classificar segons el mode d'articulació, en coreà tenim consonants oclusives, fricatives, africades, nasal, liquides i semivocals, cadascuna amb subcategories addicionals; i el lloc d'articulació, hi ha consonants bilabials, alveolars, palatoalveolars, velars i glotals. (Shin, Kiaer i Cha, 2012) Tal com es fa en català les consonants es divideixen en dos grans grups segons si són obstruents (oclusives, fricatives i africades) o sonants (nasals, líquides i semivocals), però les subcategories de les obstruents són diferents. La fonètica catalana diferencia els tipus de fonemes segons si són sord o sonors, en canvi, la fonètica coreana els classifica segons la dislocació de la cavitat bucal. Una consonant és laxa quan la dislocació de la cavitat bucal és escassa i s'articula amb menys energia; per contra, una consonant és tensa quan s'articula amb una energia articulatòria més forta perquè la dislocació de la cavitat bucal és superior. Una altra característica de les consonants oclusives coreanes és un fenomen fonètic anomenat "aspiració". L'aspiració consisteix en una forta expulsió d'aire causada pel tancament de les cordes vocals després de l'emissió d'una consonant. En català no hi ha cap so aspirat genuí, però el trobem en paraules manllevades d'altres idiomes que comencen per *h* com *hobby*.

En la següent taula es mostra la classificació dels sons consonàntics del coreà segons el lloc (l'eix horitzontal) i el mode (l'eix vertical) d'articulació.

	Lloc d'articulació				
Mode d'articulació	BILABIAL	ALVEOLAR	PALATOALVEOLAR	VELAR	GLOTAL
OCLUSIVA					
Laxa	ㅂ [p]	ㄷ [t]		ㄱ [k]	
Tensa	ㅃ [p͈]	ㄸ [t͈]		ㄲ [k͈]	
Aspirada	ㅍ [pʰ]	ㅌ [tʰ]		ㅋ [kʰ]	
FRICATIVA					ㅎ [h]
Laxa		ㅅ [s]			
Tensa		ㅆ [s͈]			
AFRICADA					
Laxa			ㅈ [tɕ]		
Tensa			ㅉ [t͈ɕ]		
Aspirada			ㅊ [tɕʰ]		
NASAL	ㅁ [m]	ㄴ [n]		ㅇ [ŋ]	
LÍQUIDA		ㄹ [l]			
SEMIVOCAL			ㅣ [j]	ㅗ,ㅜ [w]	

A diferència del català, el coreà no té les consonants fricatives labiodentals [f] i [v], tampoc té la fricativa alveolar [z], la lateral palatal [ʎ] ni la ròtica vibrant alveolar [r]. En canvi, té el so fricatiu alveolar [h] característic d'idiomes com l'anglès.

Algunes consonants, però, tenen un so diferent segons la posició en què es troben a la síl·laba:

1) Quan la lletra ㄱ, que normalment és sorda [k], es troba després d'una vocal o entre una vocal i ㅁ, ㄴ, ㅇ, i ㄹ, es converteix en sonora i passa a sonar com [g], per exemple "가게 (botiga)", la primera ㄱ sona com a [k] perquè està al principi de la síl·laba, en canvi, la segona ㄱ sona com a [g] perquè està.
2) El mateix passa amb la lletra ㅂ, que passa de sonar com [p] a sonar com [b] (Ex. "불 foc" [pul] i "나비 papallona" [nabi]); i amb la lletra ㄷ, que passa de sonar com [t] a sonar com [d] (Ex. "달 lluna" [tal] i "바다 mar" [pada]).

3) Quan les lletres ㅅ i ㅆ van seguides de la vocal ㅣ passen a sonar com la lletra "x" catalana [ʃ], en lloc de sonar com [s], per tant, "도시 ciutat" no es pronunciaria com a [tosi] sinó que seria [toʃi]. D'altra banda, es troben a final de síl·laba passen a sonar com a [t], sempre que no hi hagi una vocal a continuació, "셋 tres" es pronunciaria [set] en canvi, "웃음 riure" seria [usɯm].

Una altra lletra que varia molt segons la posició que ocupa a la síl·laba és la lletra ㄹ. Quan està entre dues vocals sona com a [ɾ], "노래 cançó" es pronuncia [noɾɛ]. Per contra, quan està davant d'una consonant o a final de paraula sona com a [l], "날씨 clima" [nalʃi] i "불 foc" [pul]. Quan va seguida d'una altra ㄹ, el so es duplica i recorda a la ela geminada del català (l·l), de tal manera que "벌레 insecte" seria [pʌlle] en lloc de [pʌle]. La lletra ㄹ no sol estar a principi de síl·laba, les paraules que comencen per ㄹ solen ser paraules manllevades, i la pronunciació varia depenent de cada paraula, "리본 cinta" de l'anglès *ribbon* es pronuncia [ɾibon], en canvi, "립스틱 pintallavis" de l'anglès *lipstick* es pronuncia [lipsɯtʰik]. (Choo i O'Grady, 2003)

3.2.3. Relació so-grafia

GRAFIA	SO	GRAFIA	SO
ㄱ	[k] [g]	ㅊ	[tɕʰ] [t]
ㄴ	[n] [l] [ɲ]	ㅋ	[kʰ]
ㄷ	[t] [d]	ㅌ	[tʰ]
ㄹ	[l] [ɾ] [ll]	ㅍ	[pʰ]
ㅁ	[m]	ㄲ	[k͈]
ㅂ	[p] [b]	ㄸ	[t͈]
ㅅ	[s] [ʃ] [t]	ㅃ	[p͈]
ㅇ	[ŋ] [Ø]	ㅆ	[s͈] [ʃ] [t]
ㅈ	[tɕ] [t]	ㅉ	[t͈ɕ]
ㅎ	[h] [t]		

GRAFIA	SO	GRAFIA	SO
ㅏ	[a]	ㅒ	[jɛ]
ㅑ	[ja]	ㅔ	[e]
ㅓ	[ʌ]	ㅖ	[je]
ㅕ	[jʌ]	ㅘ	[wa]
ㅗ	[o] [w]	ㅙ	[wɛ]
ㅛ	[jo]	ㅚ	[ø] [we]
ㅜ	[u] [w]	ㅝ	[wʌ]
ㅠ	[ju]	ㅞ	[we]
ㅡ	[ɯ]	ㅟ	[y] [wi]
ㅣ	[i] [j]	ㅢ	[ɯi]
ㅐ	[ɛ]		

4. METODOLOGIA

Primer de tot, basant-se en el sistema de romanització revisada del coreà i en la fonètica del català i del coreà, desenvoluparem equivalents fonètics. Malgrat que la romanització revisada del coreà estigui basada en la fonètica anglesa i que algunes de les grafies que es fan servir per a les transcripcions no són intuïtives per als catalanoparlants, és el sistema de romanització més estès i el que els catalanoparlants es trobaran en la majoria dels casos. Per tal d'assimilar al màxim possible la fonètica catalana a la coreana, no només desenvoluparem equivalents fonètics per les lletres del *hangul*, sinó que també buscarem equivalents pels dígrafs i els diferents sons que una sola lletra pot representar segons la seva posició a la síl·laba i les lletres que la precedeixen o segueixen.

Presentarem les equivalències en forma de llista. Els elements aniran encapçalats pel símbol de l'Alfabet Fonètic Internacional (AFI), a continuació s'indicarà el lloc i mode d'articulació del so, es proporcionarà l'equivalent fonètic en català, i si s'escau algun aclariment sobre la pronunciació; la grafia corresponent segons la romanització revisada del coreà (RRC); i sempre que sigui possible les equivalències aniran acompanyades per alguna paraula catalana d'exemple que contingui la grafia i el so. S'intentarà fer servir sempre grafies catalanes per representar els sons, però en alguns casos es faran servir grafies del castellà o de l'anglès que la majoria dels catalanoparlants poden reconèixer amb facilitat, en aquests casos s'indicarà l'idioma a què corresponen les grafies. Al final de l'apartat hi haurà una taula on es compilaran de forma simplificada les equivalències.

Les equivalències desenvolupades es faran servir per a crear propostes de pronunciació adaptades al català de topònims i antropònims coreans mitjançant transcripcions d'antena. Segons el llibre d'estil de l'ésAdir, les transcripcions d'antena són transcripcions fonètiques que estan pensades per ser exclusivament dites en veu alta. Només fan servir lletres del nostre alfabet gràfic, és a dir, que no fan servir símbols de l'AFI que no es troben a l'alfabet llatí per tal de facilitar la lectura correcta de paraules amb una pronunciació dificultosa. Addicionalment, a part de les lletres catalanes, també es fan servir grafies internacionals com SH o TH que es reconeixen amb facilitat. Les transcripcions d'antena, com a norma general, intenten mantenir la forma gràfica original de les paraules sempre que no perjudiqui la pronunciació adequada, i s'escriuen en majúscules.

Es farà una selecció dels noms propis coreans més rellevants a escala internacional i aquests s'organitzaran en taules de creació pròpia per tal de fer el treball clar i ordenat. A la primera columna hi haurà el nom romanitzat dels topònims amb la romanització revisada del coreà (RRC), en canvi, pel que fa als noms propis de persona es farà sevir la forma més comuna perquè no hi ha una

normativa establerta per romanitzar-los; a la segona columna hi haurà el nom del lloc o persona en *hangul*; a la tercera columna hi haurà la transcripció fonètica amb símbols de l'AFI; i a la quarta i darrera columna hi haurà la transcripció d'antena.

Per acabar, aquestes equivalències també es faran servir per crear el prototip de guia de pronunciació del coreà per a l'ésAdir. El prototip seguirà el format i estil de les altres guies de pronunciació que es poden trobar en el llibre d'estil: inclourà una introducció sobre el sistema de romanització que es fa servir a Corea del Sud; a continuació es presentaran especificacions i aclariments sobre la pronunciació del vocalisme i consonantisme coreà i per acabar es farà un breu resum sobre les característiques dels noms propis coreans.

4.1. EQUIVALENTS FONÈTICS DEL CATALÀ I EL COREÀ

4.1.1. Vocals

[a]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *a* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "a".

Exemples: c**a**sa, **à**via

[ɛ]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *e oberta* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "ae".

Exemples: s**è**rie, **è**poca

[e]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *e tancada* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "e".

Exemples: despr**é**s, febr**e**r

[i]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *i* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "i".

Exemples: s**i**mple, **i**lla

[ʌ]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *o oberta* catalana, però a diferència de la vocal catalana [ɔ] aquesta no és arrodonida, tot i que la pronúncia no és exactament igual a efectes pràctics es consideraran equivalents. Segons la RRC es representa amb la grafia "eo". En noms de persones a vegades també es pot trobar representat amb la grafia "u".

Exemples: arr**ò**s, per**ò**

[o]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *o tancada* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "o".

Exemples: cami**ó, c**órrer

[u]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *u* catalana, per tant, es pronuncia com aquesta. Segons la RRC es representa amb la grafia "u". En noms de persones a vegades també es pot trobar representat amb les grafies "oo" o "wu".

Exemples: f**u**ll, **u**lleres

[ɯ]

Aquest so té el mateix mode i lloc d'articulació que la *u* catalana, però a diferència de la vocal catalana [u] aquesta no és arrodonida, tot i que la pronúncia no és exactament igual a efectes pràctics es consideraran equivalents. Segons la RRC es representa amb la grafia "eu".

4.1.2. Diftongs

[ja]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "ya" i es pronuncia com el diftong català *ia*, és a dir una *i* seguida d'una *a*.

Exemples: **ia**ia, no**ia**

[jʌ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "yeo" i es pronuncia com el diftong català *io*, és a dir una *i* seguida d'una *o oberta*. En noms de persones a vegades també es pot trobar representat amb la grafia "yu".

Exemples: **io**gurt, **io**ga

[jo]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "yo" i es pronuncia com el diftong català *io*, és a dir una *i* seguida d'una *o tancada*.

Exemples: av**ió**, cam**ió**

[ju]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "yu" i es pronuncia com el diftong català *iu*, és a dir una *i* seguida d'una *u*, a principi de paraula. Aquest so no és gaire comú en català, la pronunciació s'assembla molt a la paraula anglesa *you* (tu). En noms de persones a vegades també es pot trobar representat amb les grafies "yoo".

Exemples: **iu**ca

[jɛ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "yae" i es pronuncia com el diftong català *ie*, és a dir una *i* seguida d'una *e oberta*.

Exemples: d**iè**sel, ve**ie**m

[je]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "ye" i es pronuncia com el diftong català *ie*, és a dir una *i* seguida d'una *e tancada*.

Exemples: se**ie**nt, cre**ie**nt

[wa]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "wa" i es pronuncia com el diftong català *ua*, és a dir una *u* seguida d'una *a*.

Exemples: pasq**ua**, aig**ua**

[wɛ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "wae" i es pronuncia com el diftong català *üe*, és a dir una *u* seguida d'una *e oberta*.

Exemples: seq**üè**ncia, lleng**üe**s

[we]

Segons la RRC aquest so es representa amb dues grafies "we" i amb la grafia "oe", però ambdòs casos es pronuncia com el diftong català *üe*, és a dir una *u* seguida d'una *e tancada*.

Exemples: q**üe**stió, seg**üe**nt

[wʌ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "wo" i es pronuncia com el diftong català *uo*, és a dir una *u* seguida d'una *o oberta*.

Exemples: q**uo**ta, **UOC** (Universitat Oberta de Catalunya)

[wi]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "wi" i es pronuncia com el diftong català *ui*, és a dir una *u* seguida d'una *i*.

Exemples: ping**üí**, c**ui**na

[ɯi]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "ui". Es pronuncia igual que la vocal "eu" que hem vist abans, fent una *u*, sense arrodonir els llavis, seguida d'una *i*.

4.1.3. Consonants

[k]

Consonant oclusiva velar sorda. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "k" quan es troba a final de paraula o a final de síl·laba seguida d'una consonant, en canvi, normalment es representa amb la grafia "g" quan es troba a inici de mot. En els dos casos es pronuncia com la *c* catalana.

Exemples: **c**asa, so**c**a

[g]

Consonant oclusiva velar sonora. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "g" i es pronuncia com la *g* catalana a inici de mot davant de *a*, *o* i *u*.

Exemples: **g**at, **g**uerra

[n]

Consonant nasal alveolar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "n" i es pronuncia com la *n* catalana.

Exemples: **n**as, u**n**iversitat

[ɲ]

Consonant nasal palatal. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "n" i es pronuncia com el dígraf *ny* català. Aquest so apareix quan la grafia "n" va seguida dels diftongs "ya", "yeo", "yo", "yu", "yae", "ye".

Exemples: a**ny**, e**ny**orar

[t]

Consonant oclusiva alveolar sorda. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "t" i es pronuncia com la *t* catalana. Quan aquest so es troba a inici de mot es representa amb la grafia "d", però la pronúncia s'assembla més a la *t* catalana.

Exemples: **t**ren, se**t**

[d]

Consonant oclusiva alveolar sonora. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "d" i es pronuncia com la *d* catalana.

Exemples: **d**it, tar**d**a

[l]

Consonant líquida alveolar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "l" i es pronuncia com la *l* catalana.

Exemples: a**l**a, **l**i**l**a

[ɾ]

Consonant ròtica bategant alveolar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "r" i es pronuncia com la *r* catalana intervocàlica.

Exemples: ca**r**a, carre**r**a

[ll]

Doble consonant líquida alveolar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "ll" i es pronuncia com la ela geminada (l·l) catalana.

Exemples: sí**l·l**aba, i**l·l**usió

[m]

Consonant nasal bilabial. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "m" i es pronuncia com la *m* catalana.

Exemples: **m**enjar, co**m**a

[p]

Consonant oclusiva bilabial sorda. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "p" i es pronuncia com la *p* catalana. Quan aquest so es troba a inici de mot es representa amb la grafia "b", però la pronúncia s'assembla més a la *p* catalana.

Exemples: **p**atró, co**p**a

[b]

Consonant oclusiva bilabial sonora. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "b" i es pronuncia com la *b* catalana.

Exemples: **b**icicleta, tro**b**ar

[s]

Consonant fricativa alveolar sorda. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "s" i es pronuncia com la *s sorda* catalana.

Exemples: **s**orra, bo**ss**a

[ʃ]

Consonant fricativa palatoalveolar sorda. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "s" i es pronuncia com la *x* catalana a inici i final de mot. Aquest so apareix quan la grafia "s" es troba davant d'una "i".

Exemples: **x**ocolata, pe**ix**

[ŋ]

Consonant nasal velar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "ng" i es pronuncia com la *n* catalana seguida d'una *g*.

Exemples: sa**ng**, ma**ng**a

[tɕ]

Consonant africada palatoalveolar. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "j". La pronúncia s'assembla més al dígraf català *tg/tj* [d͡ʒ], però tot i no ser exactament igual a efectes pràctics es considerarà equivalent a la *j* catalana. Quan aquest so es troba a inici de mot es representa amb la grafia "j", però la pronúncia s'assembla més al dígraf català *tx* i al dígraf espanyol *ch* [t͡ʃ].

Exemples: ju**tg**e, co**tx**e (a inici de mot)

[h]

Consonant fricativa glotal. Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia "h". Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s'assembla és la *h aspirada* anglesa a inici de mot.

Exemples: **h**ello, **h**appy

[tɕʰ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “ch” i es pronuncia com el dígraf català *tx* o el dígraf espanyol *ch* [t͡ʃ]

Exemples: **ch**icle, co**tx**e

[kʰ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “k”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *c* catalana però més aspirada.

[tʰ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “t”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *t* catalana però més aspirada.

[pʰ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “p”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *p* catalana però més aspirada.

[k̤]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “kk”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *c* catalana però més tensa.

[t̤]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “tt”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *t* catalana però més tensa.

[p̤]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “pp”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *p* catalana però més tensa.

[s̤]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “**ss**”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és la *s sorda* catalana però més tensa.

[ʨ]

Segons la RRC aquest so es representa amb la grafia “jj”. Aquest so no té un equivalent directe en català, el so que més s’assembla és el dígraf català *tx* i el dígraf espanyol *ch* [t͡ʃ] però més tens.

4.1.4. Taula Resum d’equivalències

Vocals

ROMANITZACIÓ REVISADA	HANGUL	FONÈTICA COREANA	EQUIVALENT FONÈTIC CATALÀ	EQUIVALENT GRÀFIC CATALÀ
a	ㅏ	[a]	[a]	a
ae	ㅐ	[ɛ]	[ɛ]	è
e	ㅔ	[e]	[e]	é
i	ㅣ	[i]	[i]	i
eo	ㅓ	[ʌ]	[ɔ]	ò
o	ㅗ	[o]	[o]	ó
u	ㅜ	[u]	[u]	u
eu	ㅡ	[ɯ]	[u]	u

Diftongs

ROMANITZACIÓ REVISADA	HANGUL	FONÈTICA COREANA	EQUIVALENT FONÈTIC CATALÀ	EQUIVALENT GRÀFIC CATALÀ
ya	ㅑ	[ja]	[ja]	ia
yae	ㅒ	[jɛ]	[jɛ]	iè
ye	ㅖ	[je]	[je]	ié
yeo	ㅕ	[jʌ]	[jɔ]	iò
yo	ㅛ	[jo]	[jo]	ió
yu	ㅠ	[ju]	[ju]	yu
wa	ㅘ	[wa]	[wa]	ua
wae	ㅙ	[wɛ]	[wɛ]	üè
we	ㅞ	[we]	[we]	üé
oe	ㅚ	[we]	[we]	üé

wo	궈	[wʌ]	[wɔ]	uò
wi	귀	[wi]	[wi]	ui
ui	긔	[ɯi]	[wi]	ui

Consonants

ROMANITZACIÓ REVISADA	HANGUL	FONÈTICA COREANA	EQUIVALENT FONÈTIC CATALÀ	EQUIVALENT GRÀFIC CATALÀ
k	ㄱ	[k]	[k]	c
g	ㄱ	[g], [k]	[g], [k]	g, c
n	ㄴ	[n]	[n]	n
t	ㄷ	[t]	[t]	t
d	ㄷ	[d], [t]	[d], [t]	d, t
r	ㄹ	[ɾ]	[ɾ]	r
l	ㄹ	[l]	[l]	l
m	ㅁ	[m]	[m]	m
p	ㅂ	[p]	[p]	p
b	ㅂ	[b], [p]	[b], [p]	b, p
s	ㅅ	[s]	[s]	s
ng	ㅇ	[ŋ]	[ŋ]	ng
j	ㅈ	[tɕ]	[d͡ʒ], [t͡ʃ]	j, tx
h	ㅎ	[h]	[h]	h
ch	ㅊ	[tɕʰ]	[t͡ʃ]	tx/ch
k	ㅋ	[kʰ]	[k]	c
t	ㅌ	[tʰ]	[t]	t

ROMANITZACIÓ REVISADA	HANGUL	FONÈTICA COREANA	EQUIVALENT FONÈTIC CATALÀ	EQUIVALENT GRÀFIC CATALÀ
k	ㄱ	[k]	[k]	c
g	ㄱ	[g], [k]	[g], [k]	g, c
p	ㅍ	[p^h]	[p]	p
kk	ㄲ	[k̟]	[k]	c
tt	ㄸ	[t̟]	[t]	t
pp	ㅃ	[p̟]	[p]	p
ss	ㅆ	[s̟]	[s]	s
jj	ㅉ	[t̟ɕ]	[t͡ʃ]	tx

Dígrafs

ROMANITZACIÓ REVISADA	FONÈTICA COREANA	EQUIVALENT FONÈTIC CATALÀ	EQUIVALENT GRÀFIC CATALÀ
ny	[ɲ]	[ɲ]	ny
si	[ʃi]	[ʃi]	xi
ll	[ll]	[ll]	l·l

4.2. PROPOSTES DE PRONUNCIACIÓ ADAPTADA

4.2.1. Selecció de topònims

A continuació es presentarà la selecció de topònims que es consideren de rellevància internacional. Aquests inclouen els noms de les províncies de Corea del Sud, així com els noms de les ciutats més importants, els noms dels barris més coneguts de la capital, Seül; i els noms d'alguns elements geogràfics naturals distintius del país.

Províncies:

En coreà s'afegeix una partícula després del nom per indicar la unitat administrativa. La partícula "도 (do)" significa província. A efectes pràctics ens centrarem en les transcripcions del nom de la província i "도 (do)" sempre es traduirà com a "Província de…". Pel que fa a la província autònoma especial de Jeju se simplificarà com a "*Jeju-do*".

RRC	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Gyeonggi-do	경기도	[kjɔ́ŋgí]	KIÒNG-GUI
Gangwon-do	강원도	[káŋwɔ́n]	KÀNG-WON
Chungcheongbuk-do	충청북도	[tʃúŋtʃɔ́ŋpúk]	TXÚNG-TXONG-PÚK
Chungcheongnam-do	충청남도	[tʃúŋtʃɔ́ŋnam]	TXÚNG-TXONG-NÁM
Jeollabuk-do	전라북도	[tʃɔ́llápúk]	TXÒL-LA-PÚK
Jeollanam-do	전라남도	[tʃɔ́llánám]	TXÒL-LA-NÁM
Gyeongsangbuk-do	경상북도	[kjɔ́ŋsáŋpúk]	KIÒNG-SANG-PÚK
Gyeongsangnam-do	경상남도	[kjɔ́ŋsáŋnám]	KIÒNG-SANG-NAM
Jeju-do	제주도	[tʃédʒú]	TXÈ-JÚ

Ciutats:

Quan els noms de les ciutats s'escriuen en *hangul* van acompanyats d'elements com "특별시 ciutat especial", "광역시 ciutat metropolitana" o simplement la partícula "시 ciutat" per indicar-ne la classificació administrativa, però, generalment aquests elements es perden en la romanització. Per aquest motiu i per tal d'evitar confusions, en aquest apartat hem optat per no incloure aquests elements

als noms de les ciutats escrites en l'alfabet coreà i ens hem centrat en la transcripció de la versió romanitzada.

RRC	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Andong	안동	[ántóŋ]	AN-TÓNG
Ansan	안산	[ánsán]	AN-SÀN
Boryeong	보령	[pórjóŋ]	PO-RIÒNG
Busan	부산	[púsán]	PÚ-SAN
Changwon	창원	[tʃáŋwón]	TXÁNG-WON
Cheongju	청주	[tʃóŋʤú]	TXÒNG-DJU
Chuncheon	춘천	[tʃúntʃón]	TXÚN-TXÒN
Daegu	대구	[tégú]	TÈ-GU
Daejeon	대전	[téʤón]	TÈ-JÒN
Gunsan	군산	[kúnsán]	KÚN-SAN
Gwangju	광주	[kwáŋʤú]	KUANG-JÚ
Hongseong	홍성	[hóŋsóŋ]	HONG-SÒNG
Hwaseong	화성	[hwásóŋ]	HUA-SÒNG
Incheon	인천	[iɲtʃón]	IN-TXÒN
Jeju	제주	[tʃéʤú]	TXÈ-JÚ
Jeonju	전주	[tʃónʤú]	TXÒN-JÚ
Masan	마산	[másán]	MA-SÀN
Miryang	밀양	[mírjáŋ]	MI-RIÀNG
Muan	무안	[múán]	MÚ-AN
Pohang	포항	[póháŋ]	PO-HÀNG
Sejong	세종	[séʤóŋ]	SE-JÒNG
Sokcho	속초	[sóktʃó]	SÓK-TXÓ
Suwon	수원	[súwón]	SU-WÓN
Ulsan	울산	[úlsán]	UL-SÀN

Barris/districtes de Seül:

La partícula "동 (dong)" significa barri. En les transcripcions de noms de barris respectarem la forma que té un ús més estès. Per tant, malgrat ser redundant, mantindrem la partícula "동 (dong)" en els noms que la portin.

RRC	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Vila tradicional de Bukchon	북촌한옥마을	[púktʃɔ́n]	Vila tradicional de PÚC-TXÒN
Gangnam	강남	[káŋnám]	KÀNG-NAM
Hannam-dong	한남동	[hánnámtóŋ]	HÀN-NAM-TONG
Hongdae	홍대	[hóŋtɛ́]	HÓNG-TÈ
Ikseon-dong	익선동	[íksɔ́ntóŋ]	ÍK-SÒN-TONG
Insa-dong	인사동	[ínsátóŋ]	ÍN-SA-TONG
Itaewon	이태원	[ítɛ́wón]	Í-TÈ-WÓN
Myeong-dong	명동	[mjɔ́ŋtóŋ]	MIÒNG-TONG
Seongsu-dong	성수동	[sɔ́ŋsútóŋ]	SÒN-SU-TONG

Elements geogràfics naturals:

Els elements geogràfics naturals s'indiquen amb una partícula que va integrada en el nom sense cap espai. Per exemple "산 (san)" vol dir "muntanya", per tant, "*Hallasan*" seria "muntanya Halla". En les transcripcions traduirem les partícules que especifiquen l'element geogràfic natural. A excepció dels noms de muntanya que generalment es transcriuen amb la partícula "산 (san)" inclosa.

RRC	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Hallasan	한라산	[hállásán]	Muntanya HÀL-LA-SÀN
Namsan	남산	[námsán]	Muntanya NÀM-SÀN
Parc nacional Bukhansan	북한산국립공원	[púkhánsán]	Parc nacional PÚK-HAN-SÀN
Hangang	한강	[hán]	Riu HAN
Chungjuho	충주호	[tʃúŋʤú]	Llac TXÚNG-JÚ
Suncheonman	순천만	[súntʃɔ́n]	Badia de SÚN-TXÒN

Estret de Jeju	제주해협	[tʃédʒú]	Estret de TXÈ-JÚ
Yeonpyeongdo	연평도	[jɔ́mpjɔ́ŋ]	Illa YOM-PIÒNG

4.2.2. Selecció d'antropònims

A continuació es presentarà la selecció d'antropònims que es consideren de rellevància internacional. Aquests inclouen els noms de polítics actuals i de polítics que han marcat la història de Corea del Sud; també s'han inclòs noms de persones d'interès: autors, esportistes i empresaris. Com s'ha mencionat prèviament, com que no hi ha una normativa establerta per romanitzar els noms propis de persona es farà sevir la forma més estesa de romanitzar el nom, per aquest motiu algunes grafies poden variar respecte a les de la romanització revisada del coreà.

Polítics:

Romanització	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Ban Ki-moon	반기문	[páŋkímún]	PAN KI-MÚN
Choo Mi-ae	추미애	[tʃúmiɛ́]	TXU MI-È
Chun Doo-hwan	전두환	[tʃɔ́ndúhwán]	TXÒN DU-HUÀN
Chung Won-shik	정원식	[tʃɔ́ŋwɔ́ŋʃík]	TXÒNG WÓN-SHIK
Han Duck-soo	한덕수	[hándɔ́ksú]	HAN DÒK-SU
Hwang Kyo-ahn	황교안	[hwáŋkjóán]	HUÀNG KYÓ-ÀN
Kim Dae-jung	김대중	[kímdɛ́dʒúŋ]	KIM DÈ-JUNG
Kim Hwang-sik	김황식	[kímhwáŋʃík]	KIM HUÀNG-SHÍK
Kim Moon-soo	김문수	[kímmúnsú]	KIM MUN-SU
Kim Yong-hyun	김용현	[kímjóŋhjɔ́n]	KIM YÓNG-HIÒN
Lee Jae-myung	이재명	[ídʒɛ́mjɔ́ŋ]	I JÈ-MIÒNG
Lee Jun-seok	이준석	[ídʒúnsɔ́k]	I JUN-SÒK
Lee Myung-bak	이명박	[ímjɔ́ŋpák]	I MIÒNG-PAK
Moon Jae-in	문재인	[múndʒɛ́ín]	MÚN JÈ-ÍN

Park Chung-hee	박정희	[pákʧɔ́ŋhí]	PAK TXÒNG-HÍ
Park Geun-hye	박근혜	[pákkúnhjé]	PAK KUN-HIÉ
Roh Moo-hyun	노무현	[nómúhjɔ́n]	NÓ MU-HIÒN
Roh Tae-woo	노태우	[nótɛ́ú]	NÓ TÈ-Ú
Yoon Suk-yeol	윤석열	[júnsɔ́kjɔ́l]	YUN SÒK-YÒL
Kim Min-seok	김민석	[kímmínsɔ́k]	KIM MÍN-SÒK
Cho Hyun	조현	[ʧɔ́hjɔ́n]	TXÓ HIÒN

Altres persones d'interès:

Romanització	***Hangul***	**Transcripció fonètica**	**Transcripció d'antena**
Han Kang	한강	[hánkáŋ]	HÁN KÁNG
Bong Joon-ho	봉준호	[póŋʤúnhó]	PÓNG JUN-HO
Son Heung-min	손흥민	[sónhúŋmín]	SÓN HÚNG-MÍN
Lee Jae-yong	이재용	[íʤɛ́jóŋ]	I JÈ-YÓNG
Chung Eui-sun	정의선	[ʧɔ́ŋwísɔ́n]	TXÒNG WÍ-SÒN
Lee Kun-hee	이건희	[íkɔ́nhí]	I KÒN-HÍ
Kim Yuna	김연아	[kímjɔ́ná]	KIM YÒN-Á
Koo Kwang-mo	구광모	[kúkwáŋmó]	KÚ KUÁNG-MÓ
Song Ho-Sung	송호성	[sóŋhósɔ́ŋ]	SÓNG HÓ-SÒNG

4.3. PROTOTIP DE GUIA DE PRONUNCIACIÓ DEL COREÀ DE L'ésAdir

1. Grafia

El Ministeri de Cultura i Turisme de Corea del Sud va establir l'any 2000 el sistema de romanització revisada del coreà com el sistema de romanització oficial i substitueix l'antic sistema McCune–Reischauer.

La romanització revisada del coreà pretén representar la pronúncia corresponent al coreà estàndard segons el context. Aquest sistema de romanització s'ha estès internacionalment, però a l'hora de llegir el coreà transcrit amb aquest sistema, els parlants catalans hem de tenir presents les següents equivalències:

2. Pronunciació

2.1. Vocalisme

Orientació general: de manera simplificada, optem per adaptar i pronunciar les vocals a la catalana, sense fer-hi neutralitzacions.

Excepcions:

- **ae:** pronunciem **e oberta** catalana, [ɛ].
- **eo:** pronunciem com **o oberta** catalana, [ɔ].
- **oo:** pronunciem **u**, [u].
- **eu:** pronunciem **u**, [u].
- **wae:** pronunciem com **üè**, [wɛ].
- **we, oe:** pronunciem com **üé**, [we].

2.2. Consonantisme

- **g:** en posició intervocàlica pronunciem velar (com a la paraula **gat** del català), també davant **e, i**. A inici de mot pronunciem sorda (com a la paraula **casa** del català), també davant **e, i.**
- **ny:** pronunciem com **ny** catalana, [ɲ].
- **d:** a inici de mot pronunciem **t** catalana, [t].

- **r:** sempre pronunciem **erra intervocàlica** catalana, [ɾ].
- **ll:** pronunciem com **ela geminada** (l·l) catalana.
- **b:** a inici de mot pronunciem p catalana, [p].
- **s:** pronunciem **essa sorda**, [s].
- **si:** pronunciem **x/ix** (xeix) catalana, [ʃ].
- **j:** pronunciem **tg/tj** català, [d͡ʒ]. A inici de mot pronunciem com el dígraf **tx**, [ʧ].
- **h:** hac aspirada, com la **h** anglesa, [h].
- **ch:** pronunciem **tx** catalana, [ʧ].

3. Noms propis

Sempre que un nom propi coreà té una forma tradicional consolidada en català, la fem servir; si no en té, optem per reproduir-lo d'acord amb la forma més estesa internacionalment (que en general, pel que fa als topònims, seguirà el sistema de romanització revisada del coreà). Així, fem servir la forma **Seül**, en lloc de Seoul, ja que és una forma consolidada en la nostra llengua.

Apliquem el mateix criteri amb els antropònims. A diferència dels topònims, no hi ha una normativa establerta a l'hora de romanitzar-los. Cal recordar que el primer element dels antropònims és el cognom. Per tant, si en algun moment cal abreujar Moon Jae-in, per exemple, podem fer servir només **Moon** (però no pas Jae-in). Generalment, en la transcripció d'antropònims es fan servir guionets per separar les síl·labes del nom mentre que el cognom se separa del nom amb un espai (exemple: Bong Joon-ho).

5. CONCLUSIONS

Amb aquest treball hem volgut posar en valor les dificultats que els catalanoparlants troben a l'hora de pronunciar coreà romanitzat i s'han evidenciat algunes mancances que els sistemes de romanització presenten quan han de ser llegits per catalanoparlants. Tot i que els sistemes de romanització actuals compleixen la funció de representar els sons coreans amb lletres de l'alfabet llatí, van ser dissenyats principalment basant-se en la fonètica anglesa i, en conseqüència, quan són interpretats per parlants de català generen nombrosos problemes de lectura i de pronunciació.

A partir de l'estudi comparatiu de la fonètica catalana i la coreana, s'han pogut desenvolupar equivalents aproximats entre els dos sistemes fonètics i s'han establert equivalents gràfics que permeten reproduir de manera més intuïtiva els sons coreans en català. Aquesta anàlisi ha demostrat que, malgrat que alguns fonemes coreans no tenen un equivalent exacte en català, és possible proposar solucions de pronunciació funcionalment eficaces que faciliten una aproximació molt més fidel a la pronunciació original que la lectura directa de la romanització estàndard.

La proposta de transcripcions d'antena podria ajudar a millorar la qualitat lingüística de la pronunciació de topònims i antropònims coreans, fent que aquesta sigui més coherent. Les transcripcions d'antena no estan dissenyades per substituir els sistemes oficials de romanització, sinó que són una eina complementària i específica per a la pronunciació oral en català en què es prioritza la intel·ligibilitat i la fidelitat fonètica per damunt de la transliteració ortogràfica. Altrament, el prototip de guia de pronunciació que s'ha desenvolupat seguint el model de l'ésAdir posa de manifest l'escassetat de recursos específics de suport lingüístic per al coreà dins l'àmbit dels mitjans audiovisuals catalans, alhora que facilitaria la tasca de periodistes, locutors i professionals de la comunicació que no tenen coneixements de coreà.

Tanmateix, aquest treball també presenta algunes limitacions. En primer lloc, les equivalències fonètiques proposades es basen gairebé íntegrament en el coreà estàndard de Corea del Sud i en el català estàndard, per tant, no tenen en compte les variacions dialectals ni del coreà ni del català. D'altra banda, certes aproximacions fonètiques responen inevitablement a criteris pràctics i perceptius, ja que, com hem mencionat prèviament, alguns sons coreans no tenen correspondència exacta en el sistema fonètic català. A més a més, la selecció de topònims i antropònims és limitada i no pot representar la totalitat de casos possibles.

Així doncs, seria interessant ampliar la proposta d'adaptació fonètica amb un corpus més extens de noms propis coreans i contrastar-ne l'eficàcia mitjançant proves de lectura amb catalanoparlants. També podria ser útil crear enregistraments d'àudio o eines digitals interactives per acompanyar les adaptacions fonètiques que ajudessin a pronunciar de forma correcta i fidel els noms coreans en català. Finalment, aquest estudi podria servir de base per a futures investigacions sobre l'adaptació fonètica d'altres llengües asiàtiques al català, un àmbit encara poc explorat dins dels estudis de traducció i lingüística aplicada.

6. BIBLIOGRAFIA

6.1. FONTS CITADES

Choo, M. i O'Grady, W. (2003). *The Sounds of Korean: A Pronunciation Guide*. University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824842482

Cho, S. i Whitman, J. (2019). Historical Background. *Korean: A Linguistic Introduction*, (pp. 9-29). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781139048842.003

Cho, S. i Whitman, J. (2019). Writing System. *Korean: A Linguistic Introduction*, (pp. 30-60). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781139048842.004

Cho, S. i Whitman, J. (2019). Phonology and Phonetics. *Korean: A Linguistic Introduction*, (pp. 63-95). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781139048842.005

Cho, S. i Whitman, J. (2019). Language and Society. *Korean: A Linguistic Introduction*, (pp. 295-328). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781139048842.010

ésAdir. (s.d.). Transcripció fonètica. https://esadir.cat/textosgenerals/fonetica

Fouser, R.J. (1999). Nationalism and Globalism in Transliteration Systems: Romanization Debates in Korea. *Language Research (어학연구)*, 35(1), pp. 151-177.

Institut d'Estudis Catalans. (2022). Les vocals. *Gramàtica de la llengua catalana*. (2a edició). https://doi.org/10.2436/10.2500.08.1

Institut d'Estudis Catalans. (2022). Les consonants. *Gramàtica de la llengua catalana*. (2a edició). https://doi.org/10.2436/10.2500.08.1

Lee, K. i Ramsey, S.R. (2011). *A History of the Korean Language*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511974045

Martin, S.E., Lee, Y i Chang, S. (1975). A Korean-English dictionary. (2a edició). Yale University Press.

McCune, G.M. i Reischauer, E.O. (1939). The Romanization of the Korean Language Based on Its Phonetic Structure. *Transactions of the Korea Branch of the Royal Asiatic Society*, 29, pp. 1-55.

National Institute of Korean Language. (s.d.). *Romanization of Korean*. https://www.korean.go.kr/front_eng/roman/roman_01.do

República de Corea. (2015). *Toponymic Guidelines for Map and Other Editors For International Use*. (2a edició). National Geographic Information Institute (NGII). https://unstats.un.org/unsd/ungegn/nna/toponymic/

Shin, J., Kiaer, J. i Cha, J. (2012). *The Sounds of Korean*. Cambridge University Press.

https://doi.org/10.1017/CBO9781139342858

Shin, J. (2015). Vowels and Consonants. L. Brown i J. Yeon (Eds.), *The Handbook of Korean Linguistics*, (pp. 1-21). Wiley. https://doi.org/10.1002/9781118371008.ch1

Sohn, H. (1999). *The Korean Language*. Cambridge University Press.

6.2. ALTRES FONTS CONSULTADES

Ahn, P. (1997), The Principles Underlying the Invention of the Korean Alphabet. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 89-106). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Kim-Renaud, Y. (1997), The Phonological Analysis Reflected in the Korean Writing System. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 161-192). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Kim-Renaud, Y. (1997), Annex 1: A Brief Description of the Korean Alphabet. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 279-288). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Kim-Renaud, Y. (1997), Annex 4: Comparison of Romanization Systems. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 295-298). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Ledyard, G. (1997), The International Linguistic Background of the Correct Sounds for the Instruction of the People. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 31-88). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Lee, H. (1993). Korean. *Journal of the International Phonetic Association*, 23(1), 28-31. https://doi.org/10.1017/S0025100300004758

Lee, H. (2004) In search of a universal phonetic alphabet - theory and application of an organic visible speech-. *Interspeech 2004*. https://doi.org/10.21437/Interspeech.2004-2

Lee, K. (1997), The Inventor of the Korean Alphabet. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 11-30). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Lee, S. (1997), Graphical Ingenuity in the Korean Writing System: With New Reference to Calligraphy. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 107-116). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Ramsey, S.R. (1997), The Invention of the Alphabet and the History of the Korean Language. Y. Kim-Renaud (Ed.). *The Korean Alphabet: Its History and Structure*. (pp 131-144). University of Hawaii Press. https://doi.org/10.1515/9780824845278

Seth, M.J. (2024). *A Concise History of Korea: From the Neolithic Period through the Nineteenth Century*. (4a edició). Rowman & Littlefield.

7. **ANNEX**: COMPARACIÓ DELS SISTEMES DE ROMANITZACIÓ

Vocals simples

LLETRA	MCCUNE-REISCHAUER	YALE	ROMANITZACIÓ REVISADA
ㅏ	a	a	a
ㅑ	ya	ya	ya
ㅓ	ŏ	e	eo
ㅕ	yŏ	ye	yeo
ㅗ	o	o	o
ㅛ	yo	yo	yo
ㅜ	u	wu	u
ㅠ	yu	yu	yu
ㅡ	ŭ	u	eu
ㅣ	i	i	i

Vocals compostes

LLETRA	MCCUNE-REISCHAUER	YALE	ROMANITZACIÓ REVISADA
ㅐ	ae	ay	ae
ㅒ	yae	yay	yae
ㅔ	e	ey	e
ㅖ	ye	yey	ye
ㅘ	wa	wa	wa
ㅙ	wae	way	wae
ㅚ	oe	woy	oe
ㅝ	wŏ	we	wo
ㅞ	we	wey	we

ㅟ	wi	wi	wi
ㅢ	ŭi	uy	ui

Consonants simples

LLETRA	MCCUNE-REISCHAUER	YALE	ROMANITZACIÓ REVISADA
ㄱ	k (g, ng)	k	g/k
ㄴ	n (l)	n	n
ㄷ	t (d, n)	t	d/t
ㄹ	l (r, n)	l	r/l
ㅁ	m	m	m
ㅂ	p (b)	p	b/p
ㅅ	s (t)	s	s
ㅇ	ng/muda	ng/muda	ng/muda
ㅈ	ch (j, t, n)	c	j
ㅊ	ch' (t, n)	ch	ch
ㅋ	k' (k, ng)	kh	k
ㅌ	t' (t, n)	th	t
ㅍ	p' (p, m)	ph	p
ㅎ	h (t, n)	h	h

Consonants dobles

LLETRA	MCCUNE-REISCHAUER	YALE	ROMANITZACIÓ REVISADA
ㄲ	kk (k, ng)	kk	kk
ㄸ	tt	tt	tt
ㅃ	pp	pp	pp
ㅆ	ss (t, n)	ss	ss
ㅉ	tch	cc	jj